

Later volgden nieuwe toevoegingen, zoals uitkijktoren Pompejus (2018) met een hoogte van 35 meter en een open constructie die in de zomermaanden ook als openluchttheater dient. In 2021 is de historische poterne hersteld, met verwijzingen naar de Franse aanval van 1747. Ook de liniewal richting Bergen op Zoom en de omgeving van Fort Pinssen zijn hersteld. Zo is een samenhangend landschap van erfgoed en natuur ontstaan, waar biodiversiteit zich opnieuw heeft kunnen ontwikkelen.

Meer informatie
Op zuiderwaterlinie.nl vind je meer informatie over het verleden, heden en de toekomst van de Zuiderwaterlinie. Daarnaast zijn er wandelingen met een gids beschikbaar voor zowel individuen als groepen. Data voor individuele wandelingen staan op vovbrabantsewal.nl en reserveren kan via stadsgidsen-bergenopzoom.nl. Groepen kunnen voor een reservering terecht bij VVV Brabantse Wal. Ook is een bezoek aan De Buitenpost, het informatiecentrum onder de tribune van Pompejus, zeker de moeite waard.

Tip
Start je wandeling bij Fort de Roovere, bij De Schaft, waar je in een gezellige sfeer kunt genieten van een hapje en drankje.

Welcome to Fort de Roovere,
one of the forts of the West Brabant's Water Line

Water Defence Line
In the past, land and water were strategically used as a natural defence system through floodable areas. This concept was designed to repel European armies during wars, such as the Eighty Years' War (1568–1648), when the Dutch fought against the Spanish. During this war, the first extended defence line using inundation (controlled flooding) was established between the fortified cities of Bergen op Zoom and Steenberg. The natural lowlands (peatlands) between these cities were flooded in times of danger. The water line was effective in preventing enemies from the south and east from reaching the Zeeland and Holland riverbanks and islands. This defence system is known as the West Brabantse Waterlinie (West Brabant's Water Line).

West Brabant's Water Line
The West Brabant's Water Line was constructed in 1628 and stretched between Bergen op Zoom and Steenberg. It included several fortresses, with Fort de Roovere as the main stronghold. Inundation involved flooding the landscape to obstruct enemy troops and their equipment. Just 50 to 80 centimetres of water was enough to make an area impassable by wading or navigating. Over the centuries, the line faced attacks multiple times and remained in use for more than 200 years (1628–1832).

Fortress Line
The West Brabant's Water Line began at the Waterschans Fortress (1584) near the harbour entrance of Bergen op Zoom and extended to Benedensas/Fort Henricus in Steenberg. Along this line, three sand ridges in the marshlands could have provided a path for enemy forces. To prevent this, Dutch Commander-in-Chief Frederik Hendrik ordered the construction of three forts on these ridges in 1628: Fort de Roovere, Fort Moermont, and Fort Pinssen. In Steenberg, Fort Henricus safeguarded the water supply from the Volkerak.

Fort de Roovere
Fort de Roovere was reinforced several times to adapt to advancements in artillery, initially against the Spanish and later against the French. Its buildings were modest, comprising wooden barracks, stables, and warehouses. Even during peacetime, the fort was manned and included a school and facilities for church services. The site also featured a stone powder magazine and a commander's stone house.

Improvements
In 1727, Fort de Roovere underwent improvements based on designs by military engineer Menno van Coehoorn. A southern connecting wall was added, forming a 5.5-kilometre shore link between the three forts and the Wouwse Gate in Bergen op Zoom. In 1784, the northern wall of the fort was expanded, creating the layout that has been restored today.

Siege
The area around the fort was intentionally kept clear of trees, ensuring the enemy could not approach unnoticed. Over the years, the water line was flooded seven times during wartime. The fort came under heavy fire twice: once during the Eighty Years' War against the Spanish and again during battles with the French. In 1747, during the War of Austrian Succession (1740–1748), the French, led by General von Löwenthal, besieged Bergen op Zoom and attacked Fort de Roovere using trenches. Although the fort withstood the assault, it was abandoned and looted after the fall of Bergen op Zoom.

Recovery
Since 1975, Fort de Roovere has been a national monument under the ownership of the municipality of Bergen op Zoom. In 2010, trees were cleared to restore sightlines and contours to their 1784 state. Moats were deepened, and water was reintroduced. A walking route now connects Fort de Roovere to surrounding defensive works via a bridge. To preserve the historical landscape, the bridge was designed as a sunken bridge at water level, earning it the nickname Moses Bridge. In 2018, the Pompejus lookout tower was completed. In 2021, a tunnel within the wall was reconstructed on its original foundation. The walls feature silkscreen engravings depicting the French assault of 1747.

More Information
You can join guided walks for individuals and groups. For more information contact VVV Brabantse Wal. Be sure to also visit the Information Center in the Pompejus lookout tower.

Tip
Start your walk at Fort de Roovere at De Schaft. Here, you can enjoy delicious snacks and drinks in a cozy atmosphere.

Fort de Roovere
Halsteren

Beleef de historie!
Wandelen over de linie en langs grachten

VVV Brabantse Wal
Steenbergsestraat 6
Bergen op Zoom
0164 - 277 482
info@vovbrabantsewal.nl

VVV Informatiepunt Steenberg
Gummaruskerk
Westdam 83, Steenberg

VVV Informatiepunt Woensdrecht
De Tovertuin
Groene Papegaai 19, Hoogerheide

Uitgave VVV Brabantse Wal mei 2026
Fotografie: VVV Brabantse Wal, Visit Brabant, Marc Bolsius, Nick Franken, Lieske Meima, Dick Vermaas e.a.
Bij de samenstelling is uiterste zorgvuldigheid betracht. De redactie kan geen verantwoordelijkheid nemen voor eventuele onjuistheden.

www.vovbrabantsewal.nl

Brabantse Wal
Bergen op Zoom | Steenberg | Woensdrecht

Wandelroute 2 km

- 1 Startpunt aan de Ligneweg, Halsteren. Wandel over het binnenterrein (terre) van het fort naar de oostwal.
- 2 Op de noordoostelijke bastionpunt staat de toren Pompejus.
- 3 Vanaf de wal is het uitzicht over de gracht heen naar de voorwerken. Vroeger was dit een vlakte zonder bomen. Steek over via de Mozesbrug.
- 4 Aan de overkant linksaf het pad volgen. Steek de Schansbaan over en volg het pad rechts van het water.

- 5 Maak een rondje tot het pad weer uitkomt bij de Schansbaan. Ga iets terug langs de Schansbaan, dan links langs de westzijde van de buitengracht. Vervolg rechts naar de zuidzijde van de binnengracht.
- 6 Hier rechtdoor, terug naar het startpunt aan de Ligneweg.

ZUIDER
WATERLINIE

Welkom op Fort de Roovere een van de forten van de West Brabantse Waterlinie

De linie is onderdeel van de Zuiderwaterlinie, de oudste, langste en meest gebruikte waterlinie van Nederland. Nadat Bergen op Zoom halverwege de 19e eeuw zijn status als vestingstad verloor, kreeg de natuur vrij spel en raakten de linies uit het zicht. Nu, zo'n 400 jaar na de aanleg, is de belangstelling teruggekeerd. Forten en andere restanten in het landschap worden hersteld, waardoor het gebied opnieuw tot leven komt. Het zijn prachtige (natuur) gebieden waar je heerlijk kunt wandelen en de rijke geschiedenis kunt ervaren.

West-Brabantse Waterlinie

Tijdens de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) had Bergen op Zoom door zijn strategische ligging regelmatig te maken met Spaanse aanvallen. Omdat Holland en Zeeland de rijkste en belangrijkste provincies waren, wilden zij hun steden en handelsroutes beschermen. Daarom werd in 1628 de West-Brabantse Waterlinie aangelegd tussen Bergen op Zoom en Steenberg. Natuurlijke laaglanden konden bij gevaar worden ondergezet met water (inundatie) uit zowel het Volkerak als de omliggende veengebieden. Het water stond zo'n 50 tot 80 centimeter hoog: te diep om doorheen te waden, maar te ondiep om over te varen. Deze oudste waterlinie bleef tot 1832 in gebruik en is zeven keer ingezet bij dreiging. In totaal heeft het gebied maar liefst vijftig jaar onder water gestaan. Om zwakke plekken op zandruggen te versterken, liet prins Frederik Hendrik drie forten bouwen: De Roovere, Moermont en Pinssen.

Zuiderwaterlinie

In 1698 maakte vestingbouwkundige Menno van Coehoorn plannen om de vestingwerken van Bergen op Zoom, Steenberg en de waterlinie te versterken. In 1727 werd Bergen op Zoom via een liniewal van 5,5 kilometer verbonden met drie noordelijk gelegen forten. Delen

van deze liniewal, tussen de forten Pinssen en De Roovere, zijn inmiddels weer zichtbaar gemaakt. Coehoorn adviseerde daarnaast de aanleg van een lange verdedigingslinie van waterwerken langs de west- en noordgrens van Brabant: het Zuiderfrontier, van Bergen op Zoom tot Grave. Deze 160 kilometer lange waterlinie met elf vestingsteden staat tegenwoordig bekend als de Zuiderwaterlinie en begint bij Fort de Waterschans.

Forten Moermont, Pinssen en De Roovere

In 1628 werd de waterlinie met vier forten in slechts zes maanden aangelegd door ongeveer 4.000 man. De forten kregen hun naam van belangrijke personen uit die tijd. Fort Henricus bij Steenberg is vernoemd naar Frederik Hendrik. Fort Moermont verwijst naar Ymond van Suytland, heer van Moermont en toezichhouder namens de Staten van Zeeland. Fort Pinssen is genoemd naar kolonel Pinssen van der Aa, die de aanleg moest beschermen tegen vijandelijke aanvallen. De gracht en bastioncontouren van dit fort zijn nog deels zichtbaar. Fort De Roovere, het grootste in de linie, is vernoemd naar Pompejus de Roovere, burgemeester van Dordrecht. Het fort bestond uit houten barakken en magazijnen, met ruimte voor een school en kerkdiensten. Ook in vreedstijd was het bemand. Daarnaast stonden er een stenen kruithuis en een commandeurshuis, waar de bevelhebber verbleef.

Belegering

De West-Brabantse Waterlinie is zeven keer belegerd geweest. Fort De Roovere kwam daarbij twee keer onder vuur te liggen: in 1631 tijdens de Tachtigjarige Oorlog door de Spanjaarden en in 1747 tijdens de Oostenrijkse Successieoorlog (1740-1748). In dat laatste jaar werd Bergen op Zoom belegerd door een groot Frans leger onder generaal Von Löwenthal. Het open landschap rond het fort maakte het moeilijk voor vijanden om ongezien op te rukken. Via loopgraven werd Fort De Roovere zonder succes

aangevallen. Na de val van Bergen op Zoom werd het fort verlaten en vervolgens door de Fransen geplunderd.

Teloorgang

Fort De Roovere werd in 1816 als vestingwerk opgeheven door veranderde militaire inzichten. In 1867 verloor ook Bergen op Zoom zijn vestingstatus, waarna de ontmanteling in fasen plaatsvond en rond 1890 werd voltooid. Bovengrondse structuren verdwenen volledig. Archeologisch onderzoek laat zien dat er ondergronds nog resten aanwezig zijn, zoals funderingen van de toegangspoort (21 x 14 meter), kelders onder de voormalige barakken, resten van het kruithuis en delen van een poterne in de zijwal. Om deze vondsten te beschermen zijn de opgravingen weer zorgvuldig afgedekt met aarde.

Fort de Roovere opnieuw in de schijnwerpers

Vanaf circa 1830 kreeg de natuur vrij spel rond de fortificaties en verdwenen de waterlinie en wallen grotendeels uit het zicht door begroeiing en erosie. Fort De Roovere, eigendom van de gemeente Bergen op Zoom, werd in 1975 erkend als Rijksmonument. Vanaf het begin van deze eeuw groeide de aandacht voor herstel. In 2010 zijn bomen gekapt, grachten hersteld en de contouren van de wallen teruggebracht naar de situatie van 1784. Voor de wandelroute werd een bijzondere brug aangelegd die niet over, maar door het water loopt: de Mozesbrug, ontworpen door architecten Ro&Ad en bekroond met diverse architectuurprijzen.

